

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત

એમ.એ.પાર્ટ: ૧ તુલનાત્મક સાહિત્ય

અભ્યાસક્રમ

વર્ષ સને: ૨૦૦૯-૨૦૧૦, ૨૦૧૦-૨૦૧૧, ૨૦૧૧-૨૦૧૨

પ્રશ્નપત્ર: ૧

પ્રશ્નપત્ર: ૧: સૈદ્ધાંતિક વિચારણા અને વ્યવહારુ વિવેચન

(અ) વિભાગ: સૈદ્ધાંતિક વિચારણા

૧. કળા એટલે શું? સાહિત્ય એટલે શું?
૨. સાહિત્ય અને અન્યકળાઓ
સાહિત્ય અને સંગીત, સાહિત્ય અને ચિત્ર, સાહિત્ય અને શિલ્પ, સાહિત્ય અને સ્થાપત્ય,
સાહિત્ય અને અભિનય, સાહિત્ય અને ચલચિત્ર.
૩. 'તુલનાત્મક સાહિત્ય': શબ્દ અને અર્થ, સંજ્ઞા અને તેના સંકેતો.
૪. તુલનાત્મક સાહિત્યની વ્યાખ્યા અને તેનું પૃથકકરણ. એફ.ડબલ્યુ. ચેંડલર, હેનરી રિમાર્ક (તુલનાત્મક સાહિત્યનું અભ્યાસક્ષેત્ર), રૂસો અને પિકોઈસ (તુલનાત્મક સાહિત્યની પદ્ધતિ અને હેતુઓ), એસ.એસ.પ્રવર (તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસ: પદ્ધતિ), એ.ઓવેન ઓલ્ડ્રીજની વ્યાખ્યાઓ.
૫. તુલનાત્મક સાહિત્ય (Comparative Literature) અને એક ભાષાના સાહિત્યનો અભ્યાસ. (Single Literature) : સામ્યા અને ભેદ.
૬. તુલનાત્મક સાહિત્ય: અભ્યાસક્ષેત્ર.
૭. તુલનાત્મક સાહિત્ય: અમેરિકન અને ફ્રેંચ પ્રવાહો
૮. તુલનાત્મક સાહિત્ય: અભ્યાસના હેતુઓ:
૮:૧ ભારતીય ભાષા સાહિત્યોનાં સંદર્ભો.
૮:૨ વિશ્વની ભાષા-સાહિત્યનાં સંદર્ભો.
૯. તુલના: વ્યવહારજીવનમાં, સાહિત્યમાં અને અન્ય શાસ્ત્રોમાં.
૧૦. તુલનાત્મક સાહિત્ય અને મેથ્યુ આર્નોલ્ડ.
૧૧. તુલનાત્મક સાહિત્ય: એની તાત્વિક અને ઐતિહાસિક અનિવાર્યતા

(બ) વિભાગ: વ્યવહારુ વિવેચના

૧. ગુજરાતી લઘુનવલ: પન્નાલાલ પટેલ: 'મળેલા જીવ'
૨. બંગાળી લઘુનવલ: શરદબાબુ : 'દેવદાસ'
૩. મલયાલમ લઘુનવલ: તકષી શિવશંકર પિલ્લૈ: 'ચેમ્મીન'
: મહત્વના સંદર્ભગ્રંથો : (અ)
- ૧ પરીખ, ધીરૂ: 'તુલનાત્મક સાહિત્ય': પ્રકાશન: ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ, પ્રથમ આવૃત્તિ.
- ૨ બાપટ, વસંત: (અનુ.: જયા મહેતા) 'તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસ': પ્રકાશક: એસ.એન.ડી.ટી. યુનિવર્સિટી, મુંબઈ, પ્રથમ આવૃત્તિ.
- ૩ Gifford Henry: "Comparative Literature": Rout ledge and Keg an Paul, LONDAN: 1969
- ૪ Power, S.S. "Comparative Literature Studies" An Introduction Duckworth, LONDAN & NEW YORK. Barnes and Noble: 1973. Posnett, Hutch in.

- ૫ Chandra Mohan: (ed.) Aspects of Comparative Literature : Current Approaches (NEW DELHI, India Publishers and Distributors: 1989)
- ૬ Chaudhary Indranath, "Comparative Literature: Some Perspectives", NEW DELHI, Sterling Publishers, : 1992.
- ૭ ચૌધરી ઈન્દ્રનાથ: 'તુલનાત્મક સાહિત્ય કી ભૂમિકા', નવી દિલ્હી: નેશનલ પબ્લિસિંગ હાઉસ, ૧૯૮૩.
- ૮ Clements, Robert. J. "Comparative Literature academic Discipline: A Statement of Principles, Praxis, Standard (NEW YORK : Modern Language Association of America: 1978)"
- ૯ Cuddon, J. A. : Dictionary of Literary Terms
- ૧૦ Das, Sisirkumar: (ed.) Comparative Literature: Theory and Practical.: Indian Institute of Studies: 1989.
- ૧૧ દેસાઈ, ડૉ. અશ્વિન: 'તુલનાત્મક સાહિત્યની દિશામાં', દિવ્યાનંદ પ્રકાશન, ૧૯૯૨.
- ૧૨ Sri Aurobindo: "The Foundation of Indian Culture": PONDICHERY, Sri. Aurobindo Asram, PONDICHERY. 1990
- ૧૩ દેસાઈ, ડૉ. અશ્વિન: 'અંગુલી નિર્દેશ', સાહિત્ય સંગમ, બાવાસીદીની શેરી, પંચોલી વાડી સામે, સુરત, ૨૦૦૦.
- ૧૪ Raju, P.T.: "Introduction to Comparative Philosophy", Motilal Bansrasidass. Pvt. Ltd. DELHI. First Indian Edition: DELHI: 1992.
- ૧૫ Nakamura, Hajime: "A Comparative History of Ideas", Motilal Bansrasidass. Pvt. Ltd. DELHI. First Indian Edition: DELHI: 1992.
- ૧૬ દેસાઈ, ડૉ. ચૈતન્ય: (સં. અનુવાદક): 'તુલનાત્મક સાહિત્ય- ભારતીય સંદર્ભ': યુનિવર્સિટી, ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ-૧૯૯૬
- ૧૭ રાવળ, વિનાયક અને બીજા: (સંપાદન): 'વિવિધ અભિગમો' (વિવેચનના), ગુજરાતીનો અધ્યાપક સંઘ, અમદાવાદ- ૧૯૮૦.
: મહત્વના સંદર્ભગ્રંથો : (બ)
૧. મળેલા જીવ (૧૯૪૧, ૧૨મું પુનર્મુ. ૧૯૮૬, પૃ. ૩૧૦)
૨. પટેલ, લલ્લુભાઈ બી. જાનપદી નવલકથાકાર પન્નાલાલ પટેલ: (૧૯૯૧ પૃ: ૨૬૦)
૩. ચૌધરી, રઘુવીર: પન્નાલાલ પટેલ (૧૯૯૩)
૪. પટેલ, પ્રમોદકુમાર. પન્નાલાલ પટેલ. પરિચય પુસ્તિકા-૬૮૬, ૧૯૮૭,
૫. ઠાકર, લાભશંકર. મળેલા જીવની સમીક્ષા (૧૯૬૯)
૬. ચેમ્બીન: અનુ. કમલ જસાપરા, ૧૯૮૦, પૃ: ૨૯૧.
૭. મહેતા, ભરત: કથામંથન (૧૯૯૩)
૮. પટેલ, ભોળાભાઈ: કાલપુરુષ (૧૯૭૯)
૯. દેવદાસ/ અનુ. શ્રીકાન્ત ત્રિવેદી, ૧૯૬૩, પૃ. ૧૬૦.
૧૦. જોષી, ઉમાશંકર: સંપા: શરદ્ચંદ્ર જન્મશતાબ્દીગ્રંથ (૧૯૭૭)
૧૧. પાઠક, રામનારાયણ: શરદસમીક્ષા (૧૯૮૦)

પ્રશ્નપત્ર: ૨: સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ (નિયત પાઠ્ય પુસ્તકો)

૧. 'ગોદાન' (હિન્દી), પ્રેમચંદ.
૨. 'ગણદેવતા' (બંગાળી), તારાશંકર બંધોપાધ્યાય.
૩. 'ઝેર તો પીધાં છે જાણી જાણી' (ગુજરાતી), મનુભાઈ પંચોળી (દર્શક).

: અભ્યાસના એકમો :

૧. સાહિત્ય એટલે શું?
૨. સંસ્કૃતિ એટલે શું?
૩. સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ વચ્ચેનો સંબંધ
૪. બહુસંસ્કૃતિવાદ અને તુલનાત્મક સાહિત્ય
૫. પૂર્વની સંસ્કૃતિ અને પશ્ચિમની સંસ્કૃતિ (પ્રાથમિક પરિચય)
૬. પૂર્વની સંસ્કૃતિ અને પશ્ચિમની સંસ્કૃતિ: સંપર્ક, સંઘર્ષ અને સમન્વય

: મહત્વના સંદર્ભગ્રંથો :

- Bernheimer, Charles: "Comparative Literature in the. Age of Multiculturalism": The John Hopkins University Press. (1995). 2715, North Charles Street, Baltimore Maryland, 21218-4363.
ISBN. 0.8018-5004-5
ISBN. 0.8018-5005-3
- Sardar, Ziauddin. "Orientalism" Published by: Viva Book Pvt. Ltd. 214, New Apollo Ind. Estate. Mosra Lane4, Andheri. (E) Mumbai. 400 069= 2002
[vivabooks@mantroline.com]
- Huntington, Samuel P.: "The Clash of Civilization and the Remaking of World Order." Penguin Books India (P.) Ltd. 11, Communtiy Centre, Panch Sheel, Park, New Delhi. 110 017, India
- Said Edward. "Orientalism" Vintage Books, 1979.
- વોરા, ડૉ. સવેશ. અનુ: પાલખીવાળા નાની 'ભારતનો અમૂલ્ય વારસો': એન.એમ. ઠક્કરની કંપની: ૧૪૦ પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ- ૪૦૦ ૦૨૦. પ્રથમ આવૃત્તિ: ૧૯૯૨. (પૃ: ૫૨)
- જોશી, ઉમાશંકર. 'સંસ્કૃતિ': નવેમ્બર, ૧૯૬૪. લેખ: 'પૂર્વ અને પશ્ચિમનાં શાશ્વત મૂલ્યો', પૃ: ૪૩૦-૪૩૫.
- 'પૂર્વ અને પશ્ચિમ': સ્વામી વિવેકાનંદ
- 'પૂર્વ અને પશ્ચિમ' : નિત્યાનંદ પટેલ
- 'ભારતીય સંસ્કૃતિ': કનૈયાલાલ મુનશી
- 'આપણી સંસ્કૃતિનાં કેટલાંક વહેણો': સ્વ. દુર્ગાશંકર શાસ્ત્રી
- 'સંસ્કૃતિ માટે મથનારાઓ': નારાયણ દેસાઈ
- 'ભારતીય સંસ્કૃતિના પાયા': શ્રી અરવિંદ
- 'પૂર્વ અને પશ્ચિમ': ડૉ. રાધાકૃષ્ણ
- ૧. 'ઝેર તો પીધાં છે જાણી જાણી' ભાગ ૧-૩ (૧૯૮૫ પૃ: ૪૭૮)
- ૨. દવે, રમેશ: 'નવલકથાકાર દર્શક' (૧૯૮૯)
- ૩. ચૌધરી, રઘુવીર: 'દર્શકના દેશમાં' (૧૯૮૦)
- ૪. દવે, રમેશ, સંપા: 'દર્શક અધ્યયનગ્રંથ' (૧૯૮૪)
- ૫. પ્રેમચંદ: 'ગોદાન'
- ૬. ત્રિવેદી, જયેન્દ્ર: 'પ્રેમચંદ પરિચય પુસ્તિકા' (૧૯૬૫)

૭. પટેલ, ભોળાભાઈ: 'પ્રેમચંદ' (જન્મશતાબ્દી પ્રસંગે), પરબ, સપ્ટેમ્બર, ૧૯૮૦
૮. 'ગણદેવતા': અનુ.: રમણીક મેઘાણી (૧૯૮૮)
૯. પટેલ, ભોળાભાઈ: 'તારાશંકરની ચિરવિદાય', વિશ્વમાનવ (૧૯૯૩)
૧૦. દલાલ, અનિલા: 'માનવીની ભવાઈ અને ગણદેવતા': પરબ, ડિસેમ્બર, ૧૯૮૬

પ્રશ્નપત્ર: ૩ : સ્વરૂપલક્ષી તુલનાત્મક અભ્યાસ: નાટકનું સ્વરૂપ (નિયત પાઠ્ય પુસ્તકો)

૧. 'શ્રી સિસ્ટર્સ' (અંગ્રેજી), ચેખોવ, અનુ.: સુમન શાહ
૨. 'અંધાયુગ' (હિન્દી), ધર્મવીર ભારતી
૩. 'ચિત્રાંગદા' (બંગાળી), રવીન્દ્રનાથ ટાગોર
૪. 'યુગે યુગે' (ગુજરાતી), હરીન્દ્ર દવે

: અભ્યાસના એકમો :

૧. નાટકનો ઉદ્ભવ
૨. નાટકની વ્યાખ્યાઓ
૩. નાટકનું સ્વરૂપ અને તેનો વિકાસ
૪. નાટક અને એકાંકી
૫. નાટકના સ્વરૂપની લાક્ષણિકતાઓ
૬. નાટકમાં સંઘર્ષનું તત્ત્વ
૭. નાટકમાં અને રંગભૂમિ
૮. નાટક અને નવલકથા
૯. પાશ્ચાત્ય નાટ્ય પરંપરા
૧૦. ભારતીય નાટ્ય પરંપરા

: મહત્વના સંદર્ભગ્રંથો :

૧. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસ રેખા: ધીરુભાઈ ઠાકર
૨. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપોનો વિકાસ: ડૉ. રણજીતરામ પટેલ
૩. ગુજરાતી નાટ્ય સાહિત્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ: મહેશ ચોકસી
૪. નાટ્યરંગ: ચંદ્રવદન મહેતા
૫. નાટ્યવિમર્શ: ડૉ. ભરતકુમાર ઠક્કર
૬. પાશ્ચાત્ય નાટ્ય સાહિત્યનાં સ્વરૂપો: નન્દકુમાર પાઠક
૭. સદીનું સરવૈયુ: સં. રઘુવીર ચૌધરી
૮. ગુજરાતી સાહિત્યનો આઠમો દાયકો: સં. ભોળાભાઈ પટેલ
૯. ગુજરાતી નવલકથા: રઘુવીર ચૌધરી, રાધેશ્યામ શર્મા

પ્રશ્નપત્ર: ૪ : (અ) : સામાજિક શોષણ :

---

૧. 'દેવદાસી' (મરાઠી), જયવંત દળવી
૨. 'પચપન ખંભે લાલ દિવારે' (હિન્દી), ઉષા પ્રિયંવદા
૩. 'ઈચ્છાવર' (ગુજરાતી), રઘુવીર ચૌધરી
૪. 'માટિર મણિષ' (ઉડિયા), કાલિન્દીચરણ પાણિગ્રહી

: અભ્યાસના એકમો :

૧. શોષણ, સામાજિક શોષણ: એક સામાન્ય પરિચય
૨. વિષયવસ્તુલક્ષી અભ્યાસ એટલે શું?
૩. તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસમાં વિષયવસ્તુલક્ષી અભ્યાસનું સ્થાન
૪. સામાજિક શોષણ: પૌરસ્ત્ય અને પાશ્ચાત્ય પરંપરામાં
૫. મરાઠી નવલકથામાં સામાજિક શોષણ વિષયક નવલકથાઓ
૬. ગુજરાતી નવલકથામાં સામાજિક શોષણ વિષયક નવલકથાઓ
૭. ઉડિયા નવલકથામાં સામાજિક શોષણ વિષયક નવલકથાઓ

: મહત્વના સંદર્ભગ્રંથો :

૧. 'ભારતીય નવલકથા': રમણલાલ જોષી
૨. 'ગુજરાતી નવલકથા': રઘુવીર ચૌધરી અને રાધેશ્યામ શર્મા
૩. 'ભારતીય નવલકથા': શિરીષ પંચાલ
૪. 'મરાઠી નવલકથા': નગીનદાસ પારેખ
૫. 'નવલકથા': જ્ઞાનગંગોત્રી ગ્રંથશ્રેણી- ૭ (૧૯૭૦)
૬. પટેલ, કંચન. રઘુવીર ચૌધરીની લઘુનવલો (૧૯૯૩), પૃ: ૧૦૩.
૭. ઈચ્છાવર (૧૯૮૭), પૃ: ૨૨૬.
૮. માટીનો માનવી /અનુ. ઉત્તરા દેસાઈ અને નારાયણ દેસાઈ, ૧૯૬૪, પૃ. ૧૨૮.

(બ) પ્રશ્નપત્ર: ૪ : (બ) : સાહિત્ય સંશોધન અને સંપાદન

: અભ્યાસના એકમો :

૧. સાહિત્ય સંશોધન અને તુલનાત્મક સાહિત્ય સંશોધન
૨. તુલનાત્મક સંશોધનમાં વિષયવસ્તુલક્ષી અભ્યાસ
૩. તુલનાત્મક સંશોધનમાં સ્વરૂપલક્ષી અભ્યાસ
૪. તુલનાત્મક સંશોધનમાં પ્રભાવલક્ષી અભ્યાસ
૫. તુલનાત્મક સંશોધનમાં આંતર વિદ્યાકીય અભ્યાસ
૬. તુલનાત્મક સાહિત્યના ક્ષેત્રમાં સંપાદન પ્રવૃત્તિ
૭. તુલનાત્મક સાહિત્ય વિષયક વિવેચન ગ્રંથો
૮. તુલનાત્મક સાહિત્યનો ઇતિહાસ
૯. તુલનાત્મક સંશોધનમાં કર્તાલક્ષી અભ્યાસ
૧૦. તુલનાત્મક સંશોધનમાં પરંપરાલક્ષી અભ્યાસ
૧૧. તુલનાત્મક સંશોધનમાં યુગલક્ષી અભ્યાસ
૧૨. તુલનાત્મક સંશોધનમાં વાદલક્ષી અભ્યાસ
૧૩. તુલનાત્મક સંશોધન અને અનુવાદ

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત

એમ.એ.પાર્ટ: ૨ તુલનાત્મક સાહિત્ય

અભ્યાસક્રમ

વર્ષ સને: ૨૦૧૦-૨૦૧૧, ૨૦૧૧-૨૦૧૨, ૨૦૧૨-૨૦૧૩

પ્રશ્નપત્ર: ૫

પ્રશ્નપત્ર: ૫ : સાહિત્ય અને જ્ઞાન વિજ્ઞાનની અન્યશાખાઓ (સમગ્ર)

: અભ્યાસના એકમો : (સૈદ્ધાંતિક ચર્ચા)

૧. સાહિત્ય અને તત્ત્વદર્શન
૨. સાહિત્ય અને સામાજિક વિજ્ઞાનો
૨: ૧ સાહિત્ય અને મનોવિજ્ઞાન
૨: ૨ સાહિત્ય અને સમાજશાસ્ત્ર
૨: ૩ સાહિત્ય અને નીતિશાસ્ત્ર
૨: ૪ સાહિત્ય અને ઇતિહાસ
૨: ૫ સાહિત્ય અને ધર્મ
૩. સાહિત્ય અને સમૂહ માધ્યમો
૩: ૧ સાહિત્ય અને ફિલ્મ
૩:૨ સાહિત્ય અને પત્રકારત્વ
૩:૩ સાહિત્ય અને કોમ્પ્યુટર

(બ) વિભાગ: વ્યવહારૂ વિવેચના

૧. બંગાળી: 'ન હન્યતે', મૈત્રેયીદેવી
૨. ગુજરાતી: 'નાઈટમેર', સરોજ પાઠક
૩. હિન્દી: 'રાત કા રિપોર્ટર', નિર્મલ વર્મા
૪. ગુજરાતી: 'સોરઠ તારાં વહેતાં પાણી', ઝવેરચંદ મેઘાણી
૫. જર્મન: 'સિદ્ધાર્થ', હરમન હેસ
૬. અંગ્રેજી: 'ગાઈડ', આર.કે.નારાયણ

: મહત્વના સંદર્ભગ્રંથો :

૧. 'સાહિત્ય અને સમાજ': વિદ્યુત જોશી
૨. 'સાહિત્યનો સામાજિક સંદર્ભ': આલોક ગુપ્તા
૩. 'સાહિત્ય અને સમૂહ માધ્યમો': પ્રીતિ શાહ
૪. 'અખબારી ઇતિહાસ': યાસીન દલાલ
૫. 'માધ્યમ મીમાંસા': યાસીન દલાલ
૬. 'સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાન': ડૉ. નાનક કામદાર
૭. 'તત્ત્વજ્ઞાનનો પરિચય': ધર્મિષ્ઠા એચ. ગોહિલ

પ્રશ્નપત્ર: ૬ : તુલનાત્મક ભારતીય સાહિત્ય પુરાકથા: પુરાકથા નાયિકા: દ્રૌપદી

: અભ્યાસના એકમો : (સૈદ્ધાંતિક ચર્ચા)

૧. સાહિત્ય અને તુલનાત્મક સાહિત્ય
૨. તુલનાત્મક સાહિત્ય અને તુલનાત્મક ભારતીય સાહિત્ય
૩. તુલનાત્મક સાહિત્ય શા માટે?
૪. ભારતીય સાહિત્યમાં ભારતીયતાનો ખ્યાલ
૫. ભારતીય સાહિત્યના ખ્યાલ વિશે ઉમાશંકર જોશી, ભોળાભાઈ પટેલ
૬. પુરાકથા અને ભારતીય સાહિત્ય
૭. તુલનાત્મક ભારતીય સાહિત્ય વિશે જી.એન.દેવી, ટી.જી.મઈનકર, બુદ્ધદેવ બસુ, અમીય દેવ, નવનીતા દેવસેન, સપન મજમુદાર, ઈન્દ્રનાથ ચૌધુરીનાં મંતવ્યો.

વ્યવહારુ વિવેચના: દ્રૌપદી પુરાકથા

પુરાકથાનાયિકા: દ્રૌપદી

૧. 'દ્રૌપદી' (ઉડિયા), પ્રતિભારાય
૨. 'રાધા કુંતી દ્રૌપદી' (મરાઠી), અરૂણા ઢેરે
૩. 'દ્રૌપદીની કથા અને વ્યથા' (ગુજરાતી), સુસ્મિતા દવે
૪. 'મહાભારતી' (હિન્દી) ચિત્રા ચતુર્વેદી

પ્રશ્નપત્ર: ૭ : અનુવાદ: સિદ્ધાંત ચર્ચા અને અનુવાદ પ્રવૃત્તિ:

(અ) સૈદ્ધાંતિક ચર્ચા:

૧. તુલનાત્મક સાહિત્ય અને અનુવાદની અનિવાર્યતા
૨. અનુવાદ, ભાષાન્તર, તરજૂમો--- શબ્દ અને તેના અર્થો
૩. અનુવાદ-વિજ્ઞાન કે કળા?
૪. અનુવાદ; અનુવાદ પ્રવૃત્તિ અને અનુવાદના સ્વરૂપ વિશે વિવિધ વિદ્વાનોનાં મંતવ્યો
૫. સર્જનાત્મક અને ચિંતનાત્મક ગદ્ય કૃતિઓના અનુવાદો અને તેની સમસ્યાઓ
૬. કાવ્યકૃતિ-પદ્યાનુવાદો અને તેની સમસ્યાઓ
૭. અનુવાદક-સંસ્કૃતિનાં દૂત તરીકે
૮. અનુવાદ અને સાંસ્કૃતિક સંદર્ભો
૯. અનુવાદ પ્રવૃત્તિના ઇતિહાસની રૂપરેખા
(૯:૧) યુરોપીય ભાષાઓમાંથી ગુજરાતીમાં થયેલા અનુવાદો
(૯:૨) ભારતીય ભાષાઓમાંથી ગુજરાતીમાં થયેલા અનુવાદો
૧૦. મશીન ટ્રાન્સલેશન
૧૧. બહુભાષી રાષ્ટ્રમાં અનુવાદની પ્રવૃત્તિ
૧૨. ભારતીય અનુવાદક પરંપરા

(બ)

૧. ગુજરાતીમાંથી હિન્દીમાં અનુવાદ (કેટલીક નમૂનારૂપ કૃતિઓ, કેટલાંક પરિચ્છેદો, સર્જનાત્મક)
૨. હિન્દીમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ (કેટલીક નમૂનારૂપ કૃતિઓ, કેટલાંક પરિચ્છેદ)

અથવા

૧. ગુજરાતીમાંથી અંગ્રેજીમાં અનુવાદ (કેટલીક નમૂનારૂપ કૃતિઓ / પરિચ્છેદ)
૨. અંગ્રેજીમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ (કેટલીક નમૂનારૂપ કૃતિઓ / પરિચ્છેદ)

પ્રશ્નપત્ર: ૮ : (અ) : ભારતીય ભાષાઓના સાહિત્યો પર સંસ્કૃત સાહિત્યનો પ્રભાવ

(અ) : અભ્યાસના એકમો : (સૈદ્ધાંતિક ચર્ચા)

૧. પ્રભાવલક્ષી અભ્યાસ અને તેનું તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસમાં સ્થાન
૨. સંસ્કૃત સાહિત્યનો ભારતીય ભાષાઓનાં સાહિત્યો પર પ્રભાવ (ગુજરાતી, હિન્દી અને બંગાળી ભાષાના સાહિત્યોનાં વિશેષ સંદર્ભમાં)
૩. ભારતીય સંસ્કૃતિ અને તેમાં મહાભારત અને રામાયણનું સ્થાન અને મહત્વ
૪. બૃહદ ભારત: એશિયાના કેટલાંક દેશોના સાહિત્યોમાં મહાભારત
૫. મહાભારત: ભારતીય સાંસ્કૃતિક આદર્શોનું મહાકાવ્ય

: નિયત પાઠ્ય પુસ્તકો :

૧. 'મહાભારત' સ્વર્ગારોહણ પર્વ (સંસ્કૃત), વેદ વ્યાસ
૨. 'મહાપ્રસ્થાન' (ગુજરાતી), ઉમાશંકર જોશી
૩. 'મહાપ્રસ્થાન' (હિન્દી), નરેશ મહેતા

: મહત્વના સંદર્ભગ્રંથો :

૧. 'સંસ્કૃત સાહિત્યનો પરિચય': ડૉ. એ.ડી.શાસ્ત્રી
૨. 'રામાયણ અને મહાભારત સહિત સંસ્કૃત સાહિત્યમાં કરુણરસ': ડૉ. જગદીશ જોશી
૩. 'મહાભારતની ચિરંજીવ કથાઓ': રતિલાલ સથવારા
૪. 'નાટકમાં મિથ: મહાભારત આધારિત': ધ્વનિલ પારેખ
૫. 'ગુજરાતી નવલકથાના મહાનાયક શ્રી કૃષ્ણ': ગુણવંત વ્યાસ
૬. 'મહાભારતમાં માનવદર્શન': જોષી, દિનકર
૭. 'મહાભારત: એક આધુનિક દૃષ્ટિકોણ': અનિલા દલાલ
૮. 'મહાભારત: મનન અને મંથન': દેવે જયાનન્દ
૯. 'મહાભારત દર્શન': ઈશ્વર પેટલીકર
૧૦. 'મહાભારતનાં પાત્રો'-૧,૨,૩: નાનાભાઈ ભટ્ટ

(બ) પ્રશ્નપત્ર: ૮ : (બ) : પાશ્ચાત્ય સાહિત્યનો ગુજરાતી અને ભારતીય ભાષાઓના સાહિત્યો પર પ્રભાવ

: અભ્યાસના એકમો : (સૈદ્ધાંતિક ચર્ચા)

૧. પ્રભાવલક્ષી અભ્યાસ અને તેનું તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસમાં સ્થાન
૨. આધુનિકતા એટલે શું?
૩. આધુનિકતા અને સમકાલીનતા
૪. આધુનિકતામાં સમાવેશ પામતા વિવિધ વાદો: એક પરિચયાત્મક રૂપરેખા
૫. ગુજરાતી, હિન્દી અને બંગાળી સાહિત્યમાં આધુનિકતાવાદ અને તેનો પ્રભાવ રૂપરેખાત્મક પરિચય
૬. અનુઆધુનિકતાવાદ--- પશ્ચિમનો પ્રભાવ

: નિયત પાઠ્ય પુસ્તકો :

૧. 'સમુદ્રાન્તિકે' (ગુજરાતી), ધ્રુવ ભટ્ટ
૨. 'ગોધૂલિ' (કન્નડ), એસ.એલ. ભૈરપ્પા
૩. 'સમુદ્રયાજની પ્રયંડગર્જના' (મરાઠી), ચિત્રણ માંડલેકર (અનુ./ જયા મહેતા)

: મહત્વના સંદર્ભગ્રંથો :

૧. 'અનુઆધુનિકતા અને આપણે': સુમન શાહ
૨. 'અનુઆધુનિકતાવાદ': ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા
૩. 'આધુનિકોત્તર સાહિત્ય': સુધા પંડ્યા

* * *

